

Reactie op zienswijze van het college

Onderwerp	:	Initiatiefvoorstel asielzoekers verdelen over kernen gemeente Maashorst
Auteurs	:	Cees Keizer, Gertrude Vissers en Mike de Ridder
E-mail	:	cees.keizer@raad.gemeentemaashorst.nl gertrudevissers@raad.gemeentemaashorst.nl mike.deridder@raad.gemeentemaashorst.nl

Inleiding

Op 29 september 2023 hebben de fracties van UdenPlusLanderd, de SP en Gewoon Uden een initiatiefvoorstel ingediend. Dit voorstel is:

1. Niet langer mee te werken aan het verzoek van het COA met betrekking tot de realisatie van een tijdelijke opvanglocatie van het COA voor 300 asielzoekers in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel.
2. Bij het COA aan te geven dat de gemeente Maashorst in plaats hiervan enkel bereid is om mee te werken aan het opvangen van 225 asielzoekers die verspreid worden over de kernen van de gemeente Maashorst.

Op 26 oktober 2023 heeft het college een zienswijze ingediend op het initiatiefvoorstel. De inhoud van deze zienswijze heeft ons verbaasd. Daarom vinden wij het noodzakelijk een reactie te geven op de zienswijze van het college, voor de behandeling van het initiatiefvoorstel in de raadsvergadering van 16 november 2023.

Samenvatting zienswijze college

In de zienswijze van het college staat algemene informatie over het opvang van asielzoekers en de totstandkoming van het idee voor de noodopvang in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel. Op het initiatiefvoorstel voor verspreiding van de asielzoekers zelf gaat het college maar beperkt in. Het college merkt over de inhoud van het initiatiefvoorstel – samengevat – slechts het volgende op:

- a. In het voorstel wordt de kleinschalige opvang, zoals die voor Oekraïners is ingericht, als voorbeeld genoemd. De onderliggende regelgeving voor de opvang van ontheemden, zoals vluchtelingen uit de Oekraïne, is een andere dan die voor asielzoekers.
- b. Het COA geeft aan dat de opvang van minimaal 300 asielzoekers voor het COA de ondergrens is voor een adequaat en volledig pakket aan voorziening en een volledige bezetting van de staf. Hierdoor kan naar verwachting de veiligheid beter worden geborgd dan bij een aantal kleine locaties met duidelijk minder personeel, voorzieningen en beveiliging.
- c. Vanaf 300 asielzoekers biedt het COA eerstelijns gezondheidszorg, waardoor, bijvoorbeeld, de lokale huisartsen niet nog verder worden belast.

Deze overwegingen leiden ertoe dat het college het volgende opmerkt:

“Het College ziet het als onmogelijk om kwalitatief goede en kwantitatief voldoende noodopvang voor asielzoekers te regelen op kleinere locaties. Het COA, de partij die verantwoordelijk is voor de uitvoering van Rijksbeleid, onderschrijft dat.”

Wij zullen hierna op de drie hiervoor genoemde onderdelen (a, b en c) van de zienswijze ingaan.

Geen reactie op argumenten voor verspreiding asielzoekers

Voordat we echter op deze onderdelen van de zienswijze ingaan, willen wij eerst een algemene opmerking maken. In ons initiatiefvoorstel hebben we beargumenteerd dat kleinschaligere opvang veiliger is, beter behapbaar is, minder draagkracht vraagt van de omgeving, kan rekenen op meer draagvlak, integratie beter mogelijk maakt en geen impact heeft op toerisme. Verder staat in het initiatiefvoorstel als voordelen van een kleinschaligere opvang toegelicht dat de gemeente ervaring heeft met kleinschalige opvang en dat de gemeente zelf aan het roer staat bij deze vorm van opvang. Het ontwikkelen van een plan voor kleinschaligere opvang kan bovendien in één keer goed (in plaats van eerst opvang in het hotel en pas daarna opvang elders). Het stelt bovendien het college en de raad in staat om samen de voorwaarden te bepalen.

Het college gaat op geen van deze argumenten in. Wel merkt het college op dat de veiligheid bij de opvang in het Van der Valk-hotel beter zou kunnen worden geborgd. Hierop gaan we later in. Uit het feit dat het college niet ingaat op andere argumenten, leiden wij af dat het college niets in te brengen heeft tegen de (vele) argumenten die pleiten voor kleinschaligere opvang, zoals geschetst in het initiatiefvoorstel.

Regelgeving voor opvang van Oekraïne is een andere dan voor asielzoekers

Het college gaat in de derde alinea van de zienswijze uitgebreid in op het feit dat voor de opvang van Oekraïners andere regelgeving geldt dan voor de opvang van asielzoekers. Dit (blijkbaar) naar aanleiding van het argument in het initiatiefvoorstel dat de gemeente Maashorst ervaring heeft met kleinschaligere opvang, namelijk de opvang van Oekraïners. Het gaat ons hierbij om de ervaring die de gemeente heeft met kleinschaligere opvang. Dat is een argument om nu ook weer voor kleinschaligere opvang te kiezen. Dat er ervaring is met het opvangen van Oekraïners, is hierbij niet relevant.

Terzijde merken we op dat de conclusie van het college dat het onmogelijk is om kwalitatief goede noodopvang voor asielzoekers te regelen op kleinere locaties, verbazing oproept als wordt bedacht dat er in de gemeente al noodopvang van Oekraïners op kleinere locaties plaatsvindt (respectievelijk 22, 41 en 127 opvangplekken¹). Vindt het college dit dan geen kwalitatief goede opvang?

COA: opvang van minimaal 300 asielzoekers is de ondergrens

Volgens het college zou het COA hebben aangegeven dat de opvang van minimaal 300 asielzoekers voor het COA de ondergrens is voor een adequaat en volledig pakket aan voorziening en een volledige bezetting van de staf. Dit verbaast enorm. Volgens de site van het COA zijn er meer dan 50 noodopvanglocaties waar minder dan 300 asielzoekers worden opgevangen (zie bijlage 1). Bij 20 van deze locaties is sprake van een noodopvang voor minder dan 100 asielzoekers. Ook op dit moment worden er nog steeds overeenkomsten tussen gemeenten en het COA gesloten voor noodopvanglocaties voor minder dan 300 asielzoekers.² Het kán dus simpelweg niet zo zijn dat het COA deze eis (zo hard) heeft gesteld. En als het COA dit wél zo aan het college heeft gecommuniceerd, dan had het college gemakkelijk moeten kunnen achterhalen dat er legio voorbeelden zijn van noodopvanglocaties waar minder dan 300 asielzoekers worden opgevangen.

In dit licht verbaast ook de opmerking van het college dat het onmogelijk is om kwalitatief goede voldoende noodopvang voor asielzoekers te regelen op kleinere locaties. Hiermee zegt het college eigenlijk dat de meer dan 50 locaties voor noodopvang die genoemd staan op de site van het COA kwalitatief geen goede opvang zijn. Dat het COA dit zou onderschrijven, schept nog meer verbazing. Dit zou immers betekenen dat het COA van meer dan 50 eigen noodopvanglocaties vindt dat deze niet van goede kwaliteit zijn.

Het college geeft vervolgens aan dat naar verwachting de veiligheid beter kan worden geborgd in het Van der Valk-hotel dan bij een aantal kleine locaties met duidelijk minder personeel, voorzieningen en beveiliging. Dat kleinere locaties minder beveiliging hebben, is logisch. Als er minder asielzoekers op een locatie aanwezig zijn, is logischerwijs ook minder beveiliging nodig. Als er bij het hotel met 300 asielzoekers bijvoorbeeld zes beveiligers zijn, dan kan in plaats hiervan ook op zes locaties met 40 asielzoekers op elk van de locaties één beveiligers aanwezig zijn. Het wil niet zeggen dat dit minder veilig is. Sterker nog, zoals al toegelicht in het initiatiefvoorstel, zorgt het opvangen van 300 asielzoekers op één locatie voor meer potentiële spanningen. Er is dan immers een grotere kans dat asielzoekers die behoren tot groeperingen die in het thuisland in oorlog of conflict met elkaar zijn elkaar tegen het lijf lopen dan bij kleinere locaties. Bovendien: als er spanningen zijn op één van de kleinere locaties, dan kunnen de asielzoekers daar gemakkelijk worden verplaatst naar een andere locaties in de gemeente Maashorst. Bij één grote locatie is dat niet mogelijk.

Ten slotte lijkt de zienswijze van het college een innerlijke tegenstrijdigheid te bevatten. Er staat namelijk ook het volgende in de zienswijze van het college:

¹ Zie www.gemeentemaashorst.nl/inwoners/oekraïne/.

² Bijvoorbeeld: een noodopvang voor 200 asielzoekers in de gemeente Lansingerland vanaf het eerste kwartaal van 2024 (www.lansingerland.nl/actueel/informatiebijeenkomst-asielopvang/), een noodopvang van 100 asielzoekers in de gemeente Druten vanaf begin 2024 (www.druten.nl/asielzoekers-en-statushouders), een noodopvang voor 100 asielzoekers in de gemeente Ermelo vanaf onbekende datum (de gemeenteraad moet nog een besluit nemen over de locatie, zie www.ermelo.nl/ermelo-helpt) en een noodopvang voor 250 asielzoekers in 's-Hertogenbosch vanaf 1 januari 2024 (www.s-hertogenbosch.nl/noodopvang-asielzoekers/).

“Daarom zullen wij de tijd tot beëindigen van de noodopvang op de locatie van het Van der Valk hotel Uden-Veghel, op 1 oktober 2026, benutten om (een) structurele opvanglocatie(s) te vinden binnen onze gemeente voor de periode na 1 oktober 2026. Het zogenaamde plan B.”

Hierin sluit het college niet uit dat er vanaf 1 oktober 2026 meerdere opvanglocaties komen binnen de gemeente Maashorst. Dit terwijl het college aangeeft dat het onmogelijk is om kwalitatief goede noodopvang voor asielzoekers te regelen op kleinere locaties. Dit valt niet met elkaar te rijmen.

Belasting eerstelijns gezondheidszorg

Het college geeft aan dat vanaf 300 asielzoekers het COA eerstelijns gezondheidszorg biedt, waardoor bijvoorbeeld, de lokale huisartsen niet nog verder worden belast. Dit lijkt niet te kloppen. Op de website van GezondheidsZorg Asielzoekers (GZA) staat dat GZA zorg levert aan alle asielzoekers, niet alleen de asielzoekers op een locaties waar 300 of meer asielzoekers opgevangen worden.

Bovendien blijkt dat op het overgrote deel van noodopvanglocaties waar minder dan 300 asielzoekers worden opgevangen, wel degelijk sprake is van een praktijk van GZA. Op de site van GZA staat bij deze locaties vermeld dat er een praktijk is en dat er spreekuren worden gehouden.³ Dit geldt voor 40 van de noodopvanglocaties waar minder dan 300 asielzoekers worden opgevangen (zie ook bijlage 1). Ook op deze locaties kunnen asielzoekers dus terecht voor eerstelijnszorg.

Kortom, het opvangen van asielzoekers op kleinere locaties betekent geen extra belasting van de lokale huisartsen.

Samenvatting van onze reactie

Samengevat merken wij naar aanleiding van de zienswijze van het college het volgende op. Dat de regelgeving voor de opvang van ontheemden, zoals vluchtelingen uit de Oekraïne, een andere is dan die voor asielzoekers, doet niet ter zake. Ons argument dat de gemeente Maashorst ervaring heeft met kleinschaligere opvang blijft hiermee overeind.

Relevanter is nog dat het bevreemdt dat het COA zou aangeven dat de opvang van minimaal 300 asielzoekers voor het COA de ondergrens is voor een adequaat en volledig pakket aan voorziening en een volledige bezetting van de staf. Dit omdat er meer dan 50 noodopvanglocaties zijn waar minder dan 300 asielzoekers worden opgevangen. Dat hiermee de veiligheid beter zou kunnen worden geborgd, geldt naar onze mening niet. Juist op kleinere locaties is het aantal mogelijke confrontaties tussen asielzoekers kleiner en dus de veiligheid groter.

Ten slotte kan het simpelweg niet kloppen dat het COA alleen eerstelijns gezondheidszorg biedt vanaf 300 asielzoekers. Er staat op de site van GezondheidsZorg Asielzoekers (GZA) bij 40 noodopvanglocaties met minder dan 300 asielzoekers genoemd dat sprake is van een praktijk van GZA.

Uden, 10 november 2023

Raadsleden van de gemeente Maashorst,

C.J. Keizer

G.M.F. Vissers

M.M.R. de Ridder

³ Zie www.gzasielzoekers.nl/ikbenasielzoeker/naardedokter/adresenopeningstijden.

Bijlage 1: locaties noodopvang met minder dan 300 opvangplaatsen

#	Plaatsnaam	Locatiennaam	Opvangplaatsen	Praktijk GZA
1	Almere	Markerkant	180	
2	Amsterdam	Oude Haagseweg	50	Ja
3	Amsterdam	Tafelbergweg	100	Ja
4	Arnhem	Europaweg	160	Ja
5	Assen	Balkenweg	65	Ja
6	Barendrecht	Zuider Carnisseweg	50	
7	Beekbergen	Schalterdalweg	160	Ja
8	Bergschenhoek	Tobias Asserlaan	50	
9	Breepark	Bavelseparklaan	150	Ja
10	Delft	Manderspark	220	Ja
11	Den Haag	Laan van Meerdervoort	100	Ja
12	Duiven	Impuls	100	Ja
13	Duiven	Nieuwgraaf	80	Ja
14	Eindhoven	Kanaaldijk-Zuid	96	Ja
15	Farsum	Hogelandsterweg	150	Ja
16	Goutum	Wergeasterdyk	110	Ja
17	Groningen	Damsterdiep	120	Ja
18	Groningen	Gideonweg	140	
19	Groningen	Sint Petersburgweg	100	Ja
20	Haarlem	Conradkade	200	Ja
21	Haarlem	Laan van Decima	120	
22	Heeg	It Eilan	100	Ja
23	Heerhugowaard	Gildestraat	50	Ja
24	Hellevoetsluis	Kanaalhaven Westzijde	92	
25	Hendrik Ido Ambacht	Noordeinde	200	
26	Hilversum	Emmastraat	148	Ja
27	Kampen	Industrieweg	80	Ja
28	Leiden	Smaragdlaan	125	Ja
29	Loozen	Roskamp	100	Ja
30	Maassluis	Govert van Wijnkade	70	
31	Maastricht	Sibemaweg	30	Ja
32	Markelo	J. Ooststraat	75	Ja
33	Meppel	Paradijsweg	98	Ja
34	Middelburg	A 58 hallen - Podium	162	Ja
35	Oirschot	Oerlesedijk	150	Ja
36	Oisterwijk - De Reebok	Duinenweg	100	Ja
37	Oosterbeek	Nico Bovenweg	100	Ja
38	Rotterdam	Aelbrechtskade	100	Ja
39	Rotterdam	Levie Vorstkade	65	Ja
40	Rotterdam	Maashaven Zuidzijde	100	Ja
41	Rotterdam	Schiehaven	175	Ja

42	Soest	Birkstraat	90	
43	Spier	Oude Postweg	68	Ja
44	Tiel	Laan van Westroijen	40	
45	Uithuizen	Dingeweg	250	Ja
46	Vledder	Brink	80	Ja
47	Wageningen	Het Stek	91	Ja
48	Winschoten	Mr. D.U. Stikkerlaan	180	Ja
49	Winsum	Schouwezijlsterweg	250	Ja
50	Zevenaar	Hunneveldweg	100	Ja
51	Zuidoostbeemster	Purmerenderweg	80	